Lietas Nr. 11352003422
Lietvedības Nr. KA04-0678-23/4
ECLI:LV:RAT:2023:1019.11352003422.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2023.gada 19.oktobrī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese Lauma Šteinerte,
tiesnese Signe Kalniņa,
tiesnesis Valdis Vazdiķis,
rakstveida procesā izskatīja krimināllietu saistībā ar apsūdzētā /pers. A/, personas kods /personas kods/, aizstāvja Dagņa Zacmaņa iesniegto apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2023.gada 7.marta spriedumu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] Ar Rīgas rajona tiesas 2023.gada 7.marta spriedumu apstiprināta starp Austrumzemgales prokuratūras prokurori Ilonu Rudovsku un apsūdzēto /pers. A/ 2023.gada 8.februārī noslēgtā vienošanās par vainas atzīšanu un sodu.

/pers. A/ atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 175.panta trešajā daļā, proti, par to, ka mēģināja izdarīt svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu (zādzību), iekļūstot glabātavā.

Turklāt ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 185.panta pirmajā daļā, proti, par to, ka izdarīja mantas tīšu iznīcināšanu.

[1.2] Ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. A/ sodīts par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 175.panta trešajā daļā, ar sabiedrisko darbu uz 200 stundām.

Turklāt /pers. A/ sodīts par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 185.panta pirmajā daļā, ar sabiedrisko darbu uz 120 stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, daļēji saskaitot piespriestos sodus, galīgais sods /pers. A/ noteikts – sabiedriskais darbs uz 280 stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta piekto daļu /pers. A/ soda termiņā ieskaitīts aizturēšanā pavadītais laiks no 2022.gada 23.janvāra plkst.23.30 līdz 2022.gada 24.janvāra plkst.10.40, kas atbilst izciestām 8 sabiedriskā darba stundām.

/pers. A/ nav piemērots drošības līdzeklis.

No /pers. A/ par labu valstij piedzīti procesuālie izdevumi 78,65 EUR par aizstāvības nodrošināšanu kriminālprocesā.

[2] Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza apsūdzētā /pers. A/ aizstāvis zvērināts advokāts Dagnis Zacmanis, lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par procesuālo izdevumu 78,65 EUR piedziņu no /pers. A/ par labu valstij par aizstāvības nodrošināšanu kriminālprocesā un atbrīvot /pers. A/ no samaksas par aizstāvības veikšanu kriminālprocesā.

Aizstāvis norāda, ka izskatāmajā krimināllietā aizstāvja piedalīšanās bija obligāta un apsūdzētais nevarēja atteikties no aizstāvja. Pirmstiesas izmeklēšanas laikā valsts apsūdzības uzturētājs aicināja nodrošināt apsūdzētajam /pers. A/ valsts nodrošināto aizstāvību kriminālprocesā saistībā ar to, ka /pers. A/ ir trīs klašu izglītība. Ņemot vērā minēto, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 83.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktajam, aizstāvja piedalīšanās kriminālprocesā ir obligāta, ņemot vērā /pers. A/ izglītības līmeni.

Aizstāvis vērš uzmanību, ka Kriminālprocesa likuma 85.panta pirmās daļas 2.punktā noteikts, ka tiesības uz atbrīvošanu no samaksas par aizstāvja palīdzību, kas tādā gadījumā tiek segta no valsts līdzekļiem, ir personai, kurai aizstāvja piedalīšanās kriminālprocesā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 83.panta pirmo daļu ir obligāta. Kriminālprocesa likuma 20.panta trešajā daļā deklarētais kriminālprocesa pamatprincips nosaka, ka likumā noteiktajos gadījumos aizstāvja piedalīšanās ir obligāta.

[3] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 559.panta ceturtās daļas 5.punktu 2023.gada 25.aprīlī tika pieņemts lēmums par lietas pieņemšanu iztiesāšanai apelācijas kārtībā rakstveida procesā, par to paziņojot procesā iesaistītajām personām.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 559.panta piektās daļas 2.punktu noraidījums tiesas sastāvam vai atsevišķam tiesnesim nav pieteikts.

[4] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 559.panta piektās daļas 2.punktu krimināllietā ir iesniegts Austrumzemgales prokuratūras prokurores I.Rudovskas viedoklis.

Prokurore norāda, ka nepiesaka noraidījumu tiesas sastāvam vai atsevišķam tiesnesim, kā arī viņai nav iebildumu par lietas iztiesāšanu rakstveida procesā.

Iepazīstoties ar Rīgas pilsētas tiesas 2023.gada 7.marta pilnā sprieduma motivāciju, prokurore uzskata, ka /pers. A/ pamatoti atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 175.panta trešās daļas, un Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas. Pirmās instances tiesa ir apstiprinājusi starp Austrumzemgales prokurori I.Rudovsku un apsūdzēto /pers. A/ 2023.gada 8.februārī noslēgto vienošanos par vainas atzīšanu un sodu un piespriedusi tajā paredzēto sodu. Pirmās instances tiesas noteiktais sods ir samērīgs ar apsūdzētā izdarīto noziedzīgo nodarījumu, taisnīgs un atbilst likumā noteiktajam soda mērķim.

Prokurore aizstāvja iesniegto apelācijas sūdzību uzskata par noraidāmu, savukārt Rīgas rajona tiesas 2023.gada 7.marta spriedumu par likumīgu, pamatotu, motivētu un atstājamu negrozītu.

Prokurore norāda, ka Kriminālprocesa likuma 368.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka procesuālos izdevumus ar tiesas nolēmumu piedzen no

notiesātajiem, izņemot šā panta trešajā, ceturtajā un sestajā daļā minētos gadījumus. Šī panta ceturtajā daļā noteikts, ka procesuālos izdevumus sedz no valsts līdzekļiem, ja persona, no kuras tie piedzenami, ir maznodrošināta vai trūcīga.

Prokurore vērš uzmanību, ka pirmstiesas izmeklēšanas laikā netika konstatēts, ka apsūdzētajam /pers. A/ būtu piešķirts maznodrošinātas vai trūcīgas personas statuss. Turklāt apsūdzētā /pers. A/ personības pārbaudē tika konstatēts, ka /pers. A/ strādā gadījuma darbus un ir fiziski vesela persona.

Prokurores ieskatā pirmās instances tiesas spriedumā pamatoti ir secināts, ka nav pamata atbrīvot apsūdzēto /pers. A/ no procesuālo izdevumu samaksas, līdz ar to radušies izdevumi ir piedzenami no apsūdzētā /pers. A/, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 4.punktu un 368.panta pirmo daļu.

M o t ī v u d a ļ a

[5] Apsvērusi apelācijas sūdzības motīvus, iepazinusies ar prokurores viedokli un pārbaudījusi krimināllietas materiālus, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzība ir apmierināma, pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams daļā par procesuālo izdevumu 78,65 EUR piedziņu valsts labā no apsūdzētā, bet pārējā daļā spriedums ir atstājams negrozīts.

[6] Pirmās instances tiesa apstiprinājusi Austrumzemgales prokuratūras prokurores Ilonas Rudovskas un apsūdzētā /pers. A/ 2023.gada 8.februārī noslēgto vienošanos par vainas atzīšanu un sodu. Tiesa secinājusi, ka apsūdzētais atzinis sevi par vainīgu Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 175.panta trešajā daļā, un Krimināllikuma 185.panta pirmajā daļā paredzētajos noziedzīgajos nodarījumos, piekritis vienošanās procesa piemērošanai un lūdzis tiesu apstiprināt noslēgto vienošanos. Slēdzot vienošanos par vainas atzīšanu un sodu, apsūdzētais ar prokurori ir vienojies par nosakāmo sodu par izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem un galīgo sodu, piekritis cietušā pieteiktajai kaitējuma kompensācijai.

[7] Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka vienošanās ar apsūdzēto noslēgta, ievērojot Kriminālprocesa likumā noteikto kārtību, nepārkāpjot Krimināllikuma normas, un tā uzskatāma par pamatotu. Tiesa secinājusi, ka izraudzītais sods un tā mērs ir samērīgs ar izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un apsūdzētā personību, kā arī apsūdzētais ir vienojies ar prokuroru par galīgo sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, kurš atbilst Krimināllikuma 50.panta pirmajai un trešajai daļai.

Šajā daļā spriedums nav pārsūdzēts.

[8] Lietas izmeklēšanas laikā tika noskaidrots, ka apsūdzētajam /pers. A/ ir trīs klašu izglītība.

Apsūdzības izsniegšanas gaitas protokolā Austrumzemgales prokuratūrā prokurore I.Rudovska norādījusi, ka /pers. A/ ir pieaicināms aizstāvis, kura palīdzību apsūdzētajam ir pamats lūgt uz valsts rēķina. Prokurore norādījusi, ka šajā kriminālprocesā apsūdzētajam obligāti jānodrošina aizstāvis, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 83.panta pirmās daļas 5.punktu, proti, ja tiesības uz aizstāvi ir analfabētam vai personai ar tik zemu izglītības līmeni, ka tā nevar pilnvērtīgi izmantot savas procesuālās tiesības.

[9] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 83.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktajam aizstāvja piedalīšanās kriminālprocesā šādos gadījumos ir obligāta. Savukārt saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 85.panta pirmās daļas 2.punktu, personai, kurai aizstāvja piedalīšanās kriminālprocesā saskaņā ar šā likuma 83.panta pirmo daļu ir obligāta, ir tiesības uz atbrīvošanu no samaksas par aizstāvja palīdzību, kas šādā gadījumā tiek segta no valsts līdzekļiem.

[10] Tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas secinājums, ka apsūdzētais, piedaloties aizstāvim, ir piekritis procesuālo izdevumu samaksai, neatbilst vienošanās protokolā norādītajam, jo vienošanās netika slēgta jautājumā par procesuālo izdevumu samaksu.

Atzīmējams, ka Kriminālprocesa likuma 437.panta pirmā daļa neparedz vienošanās protokolā obligāti norādīt vienošanos par procesuālo izdevumu piedziņu.

[11] Ievērojot izklāstīto, tiesas kolēģija secina, ka pirmās instances tiesa, piedzenot no /pers. A/ valsts labā procesuālos izdevumus, kas saistīti ar valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu pirmstiesas kriminālprocesā, ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 85.panta pirmās daļas 2.punktu.

[12] Spriedums šajā daļā ir atceļams un lietā taisāms jauns spriedums, atbrīvojot apsūdzēto no samaksas par aizstāvja Dagņa Zacmaņa sniegto juridisko palīdzību.

[13] Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstājams negrozīts.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.panta panta pirmās[1] 4.punktu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

atcelt Rīgas rajona tiesas 2023.gada 7.marta spriedumu daļā par procesuālo izdevumu 78,65 EUR piedziņu valsts labā no apsūdzētā /pers. A/.

/pers. A/ atbrīvot no samaksas par advokāta Dagņa Zacmaņa sniegto juridisko palīdzību.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedums nav pārsūdzams.

Spriedums pieejams 2023.gada 19.oktobrī.

Tiesnese	Lauma Šteinerte
Tiesnese	Signe Kalniņa
Tiesnesis	Valdis Vazdiķis

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.
Dokumenta oriģināls atrodas Tiesu informatīvajā sistēmā.